

Werner-rapporten

FORORD

Den foreliggende rapport representerer avslutningen av det arbeid som Gruppen, under sin formann, herr Pierre Werner, statsminister og finansminister i Luxembourg, har utført for å utrede retningslinjene for en etappevis gjennomføring av den økonomiske og monetære union i Fellesskapet.

For å få en sammenhengende presentasjon av teksten har man funnet det hensiktsmessig å slå sammen i en enkelt rapport de spørsmål som ble behandlet i den foreløpige rapport av 20. mai 1970, og de som har vært drøftet senere.

Kapitlene I: Innledning, II: Utgangssituasjon og IV: Prinsipene for gjennomføring av etappeplanen er i stor utstrekning en gjentakelse av den foreløpige rapport. Det samme gjelder kapitel III: Siktemålet, med unntak av omtalen av de institusjonelle reformer. Derimot består kapitel V: Første etappe, kapitel VI: Overgangsfasen og kapitel VII: Konklusjoner av stort sett ny tekst.

Således gir den foreliggende rapport en fullstendig fremstilling av det arbeid som Gruppen har utført.

I. INNLEDNING

I henhold til direktiver gitt av Konferansen av stats- og regjeringssjefer i Haag den 1. og 2. desember 1969, og i samsvar med mandat fra ministerrådet av 6. mars 1970, la Gruppen som ledes av herr Pierre Werner, stats- og finansminister i Luxembourg, den 20. mai 1970, frem for Ministerrådet en foreløpig rapport om en etappevis gjennomføring av den økonomiske og monetære union i Fellesskapet. Som svar på en anmodning som Rådet fremsatte på møte den 8. og 9. juni 1970, legger Gruppen herved frem sin endelige rapport som komplette-rer og presiserer den foreløpige

rapport, først og fremst i lys av de retningslinjer som ble resultatet av meningsutvekslingen på møtet. Den foreliggende rapport gir ikke uttrykk for medlemmenes personlige oppfatninger, men for deres felles synspunkter. Medlemmene står selv ansvarlig for de fremsatte ideer.

Utarbeidelsen av en etappeplan forutsetter at man først gjennomgår den aktuelle situasjon med sikte på å gi en presis definisjon av utgangstillingen, og at man kommer frem til felles oppfatninger med hensyn til den økonomiske og monetære union som skal være gjennomført ved etappeplanens utløp. Etter at således utgangstillingen og målet er blitt nærmere presisert blir det i rapporten gitt uttrykk for visse fundamentale prinsipper og fremsatt konkrete forslag med sikte på å sette i gang og videreføre den prosess som skal lede frem til den økonomiske og monetære union mellom medlemslandene.

Uten å neglisjere de senere faser i prosessen, har Gruppen funnet å måtte legge spesiell vekt på første etappe som forutsetter at det snarest må treffes konkrete og viktige tiltak.

II. UTGANGSSTILLINGEN

Siden Roma-traktaten ble undertegnet har Det europeiske økonomiske fellesskap gjennomgått forskjellige etapper av avgjørende betydning på veien mot økonomisk integrasjon. Fullførelsen av toll-unionen og utformingen av en felles landbrukspolitikk er de mest betydningsfulle trinn i utviklingen.

De fremskritt som er gjort i retning av integrasjon, har imidlertid medført at generelle økonomiske balanseforstyrrelser i medlemslandene direkte og hurtig virker inn på utviklingen i Fellesskapet som helhet. Erfaringen fra senere år har tydelig vist at balanseforstyrrelser kan sette den

integrasjon som er gjennomført med hensyn til liberalisering av vare- og tjenestetransaksjoner og kapitalbevegelser, i alvorlig fare. Dette gjelder særlig det felles landbruksmarked. På bakgrunn av den markerte forskjell som det fortsatt er mellom medlemslandene når det gjelder gjennomføring av målsettingen om vekst og stabilitet, vil balanseforstyrrelser kunne oppstå hvis det ikke lykkes å harmonisere den økonomiske politikk på en effektiv måte.

Den økonomiske integrasjon har ført til en svekkelse av de enkelte lands mulighet for å føre en nasjonal konjunkturpolitikk. Å beherske den økonomiske politikk er blitt så meget mer vanskelig fordi tap av selvstendighet på nasjonalt nivå ikke har funnet motstykke i etablering av en politikk på fellesskapsnivå. Mangelen på likevekt ved gjennomføringen av Fellesmarkedet er således blitt åpenbar.

De anstrengelser som er gjort har ført til fremskritt på enkelte områder, men ikke ledet til en reell koordinering eller en effektiv harmonisering av den økonomiske politikk i Fellesskapet. En slik utvikling ville ha vært i overensstemmelse med Roma-traktatens ånd og kunne i stor utstrekning ha vært oppnådd ved å ta i bruk grunnleggende bestemmelser i Traktaten, særlig de artikler som gjelder den økonomiske og monetære politikk. De to første mellom-lange programmene inneholdt ikke tilstrekkelig harmoniserte kvantitative målsettinger som er en av de viktigste forutsetninger for en effektiv koordinering. Gjennomgåelsene av konjunktursituasjonen i Fellesskapet har ofte bare munnet ut i helt generelle anbefalinger, selv når Fellesskapets interesse kunne gjort krav på en mer konkret utforming av standpunktene. Generelt sett har konsultasjonsprosedyrene ikke gitt de

forventede resultater, enten fordi de har hatt en helt formell karakter eller fordi medlemsstatene har omgått dem ved å gjøre bruk av unntaksbestemmelsene.

Det er ikke gjort tilstrekkelige fremskritt hverken med hensyn til å utvide liberaliseringen av kapitalbevegelser eller når det gjelder gjennomføring av etableringsretten og liberaliseringen av tjenesteytelse innenfor bank- og finanssektoren. Denne forsinkelse skyldes utilstrekkelig koordinering av den økonomiske og monetære politikk og spesielle rettslige og faktiske forhold.

Fri bevegelighet for personer er fremdeles ikke gjennomført på en helt tilfredsstillende måte, og det er ikke gjort reelle fremskritt når det gjelder harmonisering av sosialpolitikken.

For regionalpolitikken, sektorpolitikken og transportpolitikken har resultatene vært temmelig beskjedne.

I forholdet til den øvrige verden, og først og fremst i internasjonale monetære forhold, har det ikke lyktes for Fellesskapet i tilstrekkelig grad å vise sin enhet gjennom felles standpunkter. Årsaken må søkes i politiske forhold eller ulikhet i oppfatningene, alt etter sakenes art. Til tross for slike mangler har det i hvert fall delvis funnet sted en tilpassing til nye markedsvilkår. Således har multilaterale selskaper utviklet seg, og eurovalutamarkedene er etablert og utvidet. Dessuten har de spekulative kapitalbevegelser økt sterkt. Disse utviklingstendenser som for en del har positive aspekter, bidrar imidlertid til å gjøre det enda vanskeligere for medlemsstatene å mestre den økonomiske utviklingen samtidig som den stadig sterkere innbyrdes avhengighet mellom industriländernes økonomier gjør spørsmålet om Fellesskapets enhet stadig mer aktuelt.

Gjennomføringen av de tiltak som er omtalt i det memorandum som Kommisjonen sendte Rådet den 12. februar 1969, kan gi nye impulser til forsøkene på å koordinere og harmonisere den økonomiske og monetære politikken. Men dette danner bare et utgangspunkt for oppbyggingen av den økonomiske og monetære union som det er nødvendig å fullføre så hurtig som mulig.

III. SIKTEMALET

Gruppen har ikke forsøkt å konstruere et abstrakt idealsystem. Den har snarere bestrebet seg på å definere de elementer som er nødvendig for at en fullstendig økonomisk og monetær union skal kunne funksjonere. Unionen slik den er beskrevet her, representerer minimum av hva som må gjøres og utgjør samtidig et stadium i en dynamisk utvikling som de faktiske forhold og den politiske vilje kan komme til å utforme på forskjellige måter.

Den økonomiske og monetære union vil gjøre det mulig å skape et område hvor det vil være fri

bevegelighet for varer og tjenester, arbeidskraft og kapital, uten konkurranseforvridninger og uten at det oppstår strukturelle eller regionale balanseforstyrrelser.

Gjennomføringen av en slik union vil føre til varig heving av velstanden i Fellesskapet og styrke dets bidrag til den økonomiske og monetære likevekt i verden. Unionen forutsetter medvirkning fra de ulike økonomiske og sosiale grupper slik at man ved den samlede effekt av markedskreftene og de tiltak som blir besluttet og omhyggelig iverksatt av de ansvarlige myndigheter, samtidig får tilfredsstillende vekst, et høyt sysselsettingsnivå og stabilitet. Dessuten bør fellesskapspolitikken ta sikte på å redusere de regionale og sosiale forskjeller og sikre miljøvernet.

En monetær union betyr at man innenfor området får en fullstendig og irreversibel valutakonvertibilitet, bortfall av marginene for valutakurssvingninger, ugjenkallelig fastsettelse av paritetsforholdene og fullstendig liberalisering av kapitalbevegelser. Den kan gjennomføres med opprettholdelse av nasjonale valutaer eller det kan innføres en enhetlig fellesskapsvaluta. Fra et teknisk synspunkt kan valget mellom disse to løsninger synes likegyldig, men psykologiske og politiske betraktninger taler for at man velger en enhetlig valuta som vil kunne stadfeste unionens irreversibele karakter.

I en slik union er det bare Fellesskapets samlede balanse overfor den øvrige verden som vil ha betydning. På dette stadium vil det oppnås likevekt innenfor Fellesskapet på samme måte som innenfor et nasjonalt område takket være produksjonsfaktorenes mobilitet og de offentlige og private sektors finansielle overføringer.

For å sikre at den økonomiske og monetære union holdes sammen, vil det være påkrevet å overføre ansvar fra det nasjonale plan til Fellesskapet. Slik overføring vil bli begrenset til det som er nødvendig for effektiviteten av fellesskaps tiltakene og vesentlig gjelde tiltak som er bestemmende for oppnåelse av generell likevekt. Det er dessuten nødvendig at det på de ulike områder finner sted en harmonisering av virkemidlene i den økonomiske politikk.

Kvantitative mellom- og lange målsettinger, i form av planer som er innbyrdes sammenhengende og i samsvar med Fellesmarkedets mål, skal fastsettes på fellesskapsnivå når det gjelder vekst, sysselsetting, priser og ytre balanse. Disse planer vil bli ajourført med jevne mellomrom.

Konjunkturpolitikken skal i hovedtrekkene avgjøres på fellesskapsplanet. For å kunne vurdere og treffe tiltak med sikte på å påvirke samlet tilbud og etterspørsel, særlig gjennom penge- og finanspolitikken, vil det være hensiktsmessig hvert år å etablere normgivende og innbyrdes samstemte nasjonalbudsjett og overvåke gjennomføringen av dem.

Det er påkrevet at de viktigste beslutninger på det **pengepolitiske** område blir sentralisert, enten det dreier seg om likviditet, rentesatser, intervensjon på valutamarkedet, forvaltning av valutareserver eller fastsettelse av valutapariteter overfor den øvrige verden. Fellesskapet må ha til disposisjon et komplett sett av de nødvendige virkemidler, men bruken av disse vil fortsatt innenfor visse grenser, kunne variere fra land til land. Det er videre nødvendig å sikre en felles politikk og felles representasjon i de monetære finansielle forbindelser med tredje-land og i de internasjonale organisasjoner på det økonomiske, finansielle og monetære område.

Finanspolitikken er av stor betydning for styringen av den generelle økonomiske utvikling. Fellesskapsbudsjettet vil ved begynnelsen av siste etappe uten tvil være av større betydning enn i dag, men dets betydning for konjunkturutviklingen vil fortsatt være liten sammenlignet med de nasjonale budsjettene. En harmonisering av disse vil være en vesentlig faktor for å holde unionen sammen.

Budsjetttrammene for de viktigste budsjettposter — det gjelder såvel for årsbudsjettet som for de flerårige programmer — skal fastlegges på fellesskapsnivå i lys av konjunktursituasjonen og spesielle strukturelle forhold i hvert enkelt land. Av grunnleggende betydning blir fastsettelsen av endringer i budsjettens volum, budsjettsaldo og finansiering av underskudd eller anvendelse av eventuelle overskudd. For at man hurtig og effektivt skal kunne påvirke konjunkturutviklingen vil det være nyttig på nasjonalt plan å ha virkemidler på budsjett- og skatteområdet som kan anvendes i samsvar med fellesskapsdirektiver.

Det er på dette område viktig å unngå enhver overdreven sentralisering. Overføring av myndighet til fellesskapsorganene bør finne sted i den utstrekning det er nødvendig for at unionen skal funksjonere tilfredsstillende, og den differensierte budsjettstruktur på de forskjellige planer — Fellesskapets, de nasjonale, osv. — må respekteres.

For å muliggjøre avviklingen av de fiskale grenser og samtidig kunne bevare den elastisitet som er nødvendig for at skattepolitikken skal funksjonere på de forskjellige plan, må det gjennomføres en tilstrekkelig grad av **skatteharmonisering**, særlig når det gjelder merverdiavgiften, skatter som kan tenkes å påvirke kapitalbevegelsene og visse særavgifter. Elimineringen av hindringer av ulike slag skulle gjøre det mulig å nå fram til et reelt felles kapitalmarked uten forvridninger. Medlemsstatenes kapitalmarkedspolitikk må være tilstrekkelig koordinert til at markedet kan funksjonere uten forstyrrelser.

Oppnåelsen av samlet økonomisk likevekt vil kunne bli alvorlig truet av strukturelle ulikheter. Samarbeidet mellom deltakerne i

Fellesskapet i struktur- og regionalpolitikken vil bidra til å overvinne disse vanskeligheter og samtidig gjøre det mulig å eliminere konkurranseforvridningene. Finansielle kompensasjonstiltak vil kunne gjøre det lettere å løse store problemer på dette område. I en økonomisk og monetær union kan struktur- og regionalpolitikken ikke bare føres via nasjonale budsjetter. Forøvrig bør miljøproblemer som den industrielle vekst og urbaniseringen medfører, behandles på fellesskapsplan under hensyn til deres forskjellige tekniske, finansielle og sosiale aspekter. Endelig vil den fortsatte utvikling av handelen innenfor Fellesskapet kunne stimuleres gjennom en hensiktsmessig transportpolitikk.

Sammenbindingen av den økonomiske og sosiale union vil sikres så meget mer som **partene i arbeidslivet** skal konsulteres før fellesskapspolitikken blir utført og iverksatt. Det er viktig å komme fram til prosedyrer som gir slike konsultasjoner en systematisk og kontinuerlig karakter. I denne sammenheng, og for å unngå at det oppstår altfor mange store forskjeller, vil inntektsutviklingen i de forskjellige medlemsland bli overvåket og diskutert på fellesskapsplan med deltagelse fra partene i arbeidslivet.

Som sammenfatning kan det sies at den økonomiske og monetære union innebærer følgende:

- fellesskaps-valutane sikres full gjensidig og irreversibel konvertibilitet, uten kursfluktasjoner og med uforanderlige paritetsforhold eller de vil — og det er å foretrekke — erstattes av en enhetlig fellesskapsvaluta,
- likviditetsskapningen i området som helhet og penge- og kredittpolitikken sentraliseres,
- valutapolitikken betraktes som et fellesskapsanliggende,
- medlemsstatene må føre en enhetlig kapitalmarkedspolitikk,
- de viktigste postene i de offentlige budsjettene, og særlig endringer i deres omfang, budsjettsaldienes størrelse samt finansieringen av underskudd eller anvendelse av overskudd bestemmes på fellesskaps-plan,
- regional- og strukturpolitikken vil ikke lenger være et anliggende bare for det enkelte medlemsland,
- systematiske og kontinuerlige konsultasjoner av partene i arbeidslivet vil finne sted på fellesskaps-plan.

Det følger herav at gjennomføringen av den økonomiske og monetære union, for såvidt angår **institusjonelle reformer** vil nødvendiggjøre opprettelse eller omorganisering av visse fellesskapsorganer som vil få overført ansvarsområder som hittil har vært tillagt nasjonale myndigheter. Disse overføringer av ansvar utgjør en prosess av grunnleggende politisk betydning som vil medføre en gradvis utvikling av det politiske samarbeid. Den økonomiske og monetære union synes således å være en katalysator for utviklingen av den politiske union som den i

lengden ikke kan være foruten.

Gruppen finner ikke å ville utforme detaljerte forslag med hensyn til hvilke institusjonelle former de forskjellige fellesskapsorganer bør få, den antyder likevel de viktigste krav som bør stilles til de organer som den anser for nødvendig for utøvelsen av den økonomiske og monetære politikk innenfor unionen, et beslutningssentrum for den økonomiske politikk og et fellesskapsystem av sentralbanker.

Beslutningssentret for den økonomiske politikk som skal varetta Fellesskapets interesser, vil øve en uavhengig og avgjørende innflytelse på den alminnelige økonomiske politikk i Fellesskapet. Da fellesskaps-budsjettet ikke vil være tilstrekkelig som virkemiddel i konjunkturpolitikken, bør Fellesskapets beslutningssentrum være i stand til å påvirke de nasjonale budsjettene, særlig budsjettsaldienes størrelse og positive eller negative natur, og likeledes metodene for finansiering av underskudd eller anvendelse av overskudd. Dessuten vil paritetsendringene for den felles valuta eller for samtlige nasjonale valutaer være dette organs ansvarsområde. For å sikre den nødvendige tilknytning til den generelle økonomiske politikk må forøvrig beslutningssentrets ansvar utstrekkes til andre områder av den økonomiske og sosiale politikk som blir overført til fellesskapsplanet. Det er av vesentlig betydning at beslutningssentret for den økonomiske politikk blir i stand til å ta hurtige og effektive beslutninger etter retningslinjer som måtte bli fastsatt, særlig med hensyn til formen for medlemsstatenes deltagelse i beslutningene.

Overføring til fellesskapsplanet av myndighet som hittil har vært utøvet av nasjonale instanser, skal skje parallelt med overføring av tilsvarende parlamentarisk ansvar fra det nasjonale plan til Fellesskapet. Beslutningssentret for den økonomiske politikk skal være politisk ansvarlig overfor et Europeisk Parlament. Dette vil måtte få vedtekter som er i samsvar med utvidelsen av Fellesskapets oppgaver, ikke bare med hensyn til myndighetsområdet, men også hva formen for valg av medlemmer angår.

Ved oppbyggingen av fellesskapsystemet av sentralbanker vil man kunne hente idéer fra organer av typen «Federal Reserve System» i USA. Denne fellesskapsinstitusjonen skal, ettersom den økonomiske situasjon krever det, ha myndighet til å treffe tiltak vedrørende den interne pengepolitikk når det gjelder likviditet, rentesatser og lån til den offentlige og private sektor. På valutapolitikken område skal institusjonen ha ansvaret for intervensjoner på valutamarkedene og for forvaltningen av Fellesskapets gull- og valutareserver.

Overføring av myndighet til Fellesskapet fra nasjonale beslutningssentra reiser flere politiske problemer. Det kan i denne forbindelse være grunn til spesielt å nevne forholdet mellom beslut-

ningssentret for økonomisk politikk og fellesskapsystemet av sentralbanker og likeledes forholdet mellom fellesskapsorganene og de nasjonale myndigheter. Samtidig som man må sikre disse to organers særskilte ansvarsområde, må man sørge for at det fellesskapsorgan som har den økonomiske politikk som sitt ansvarsområde og det som behandler monetære problemer sikter mot de samme mål. Det ligger utenfor rammen for Gruppens oppdrag å foreta en mer inngående undersøkelse av de institusjonelle problemer som er reist, men den har funnet det nødvendig å trekke fram de vesentligste aspekter ved problemene.

Opprettelsen av den økonomiske og monetære union krever institusjonelle reformer som forutsetter en endring av Roma-traktaten. Riktignok gjør allerede de någjeldende bestemmelser det mulig å ta vesentlige skritt i retning av den økonomiske og monetære union, men det vil senere bli nødvendig å modifisere traktatene for å muliggjøre en mer markert utvikling med hensyn til ansvarsoverføring og en gradvis etablering av institusjonene i endelig form.

Gruppen antar at den økonomiske og monetære union er en målsetting som kan realiseres i løpet av inneværende ti-år, såfremt medlemsstatene har den politiske vilje til å gjennomføre denne målsetting, slik den kom høytidelig til uttrykk på Haag-konferansen.

IV. PRINSIPPENE FOR GJENNOMFØRING AV ETAPPEPLANEN

Ved å beskrive siktemålet har Gruppen søkt å gi klart og presist uttrykk for den endelige målsetting. Det er viktig at det ikke oppstår noen tvil i så henseende, for den økonomiske og monetære sammenslåing er en irreversibel prosess som man må engasjere seg i med den bestemte vilje å fullføre samtidig som alle de konsekvenser den fører med seg på det økonomiske og politiske plan, må aksepteres.

Gruppen vil på ingen måte antyde at den økonomiske og monetære union lar seg gjennomføre uten noen overgang. Den bør tvert imot utvikles gradvis ved videreføring av tiltak som allerede er truffet med sikte på å styrke koordineringen av den økonomiske politikk og det monetære samarbeid.

De tiltak som må treffes vil på alle områder være innbyrdes avhengig av hverandre og forsterke hverandre gjensidig. Særlig vil utviklingen mot monetær enhet måtte baseres på tilstrekkelige framskritt med hensyn til å koordinere og senere gjennomføre en enhetlig økonomisk politikk. Parallelt med at det skjer en begrensning av medlemsstatenes selvstendighet på det økonomisk-politiske området, må Fellesskapets kompetanse utbygges tilsvarende.

Fellesskapet må, samtidig som utviklingen henimot økonomisk

og monetær enhet fortsetter, hevde sin egen målsetting for den internasjonale økonomiske politikk overfor den øvrige verden. Det er viktig at Fellesskapet, samtidig som det utvikler sin interne struktur, gjennom medlemslandene eller på egen hånd fortsatt tar del i tiltak på det internasjonale plan med hensyn til liberalisering av handelen, økonomisk og monetært samarbeid og hjelp til utviklingsland. Den økonomiske og monetære union vil på denne måte tjene til å styrke den internasjonale arbeidsdeling og ikke til å etablere en ny autarkisk økonomisk blokk i verden.

Haag-kommunikéet forutsetter at etappeplanen for den økonomiske og monetære union blir utarbeidet «på basis av Kommissjonens memorandum av 12. februar 1969». Gruppen har derfor gått ut fra at de tiltak som ble forutsatt i dette memorandum, danner utgangspunktet for den samlede prosess, og at det derfor er viktig at Rådet innen utgangen av 1970 gjør vedtak om de punkter i dette memorandum som fortsatt ikke er avgjort. Det gjelder på den ene side det tredje mellomlange program som omfatter kvantitative retningslinjer og struktur-tiltak, og på den annen side mellom-lang finansiell støtte.

På grunnlag av disse prinsipper har Gruppen først søkt å klarlegge de viktigste tiltak som forutsettes gjennomført i løpet av første etappe med sikte på å styrke de nasjonale myndigheters samarbeidsrutiner og opprette den økonomiske organisasjon og det maskineri som er påkrevet.

V. FØRSTE ETAPPE

Allerede de tiltak som er foretatt for første etappe, vil kreve betydelige anstrengelser fra medlemsstatenes side og fra Fellesskapet. Ethvert overdrevent hastverk må unngås, men for at arbeidet skal skje tilfredsstillende og gjøre krav på troverdighet er det nødvendig å fastsette en bestemt tidsfrist. Gruppen antar at en varighet på tre år er passende.

Generelle bestemmelser

A styrke koordineringen av den økonomiske politikk synes å være et av de viktigste tiltak som må treffes i løpet av første etappe. En av de vesentligste målsettinger vil være å utvikle en hurtig og gjensidig informasjonsvirksomhet og å gjøre det mulig å trekke opp de grunnleggende retningslinjer for den økonomiske og monetære politikk i fellesskap.

Man bør være oppmerksom på visse krav og begrensninger. Koordineringen av den økonomiske politikk innebærer nødvendigvis en begrensning i handlefriheten som imidlertid bare kan skje gradvis. De planer som skal fastlegges og de tiltak som skal settes ut i landet, må ta sikte på effektivitet og ta hensyn til den endelige målsetting om en fullstendig økonomisk og monetær union. I løpet av første etappe må det nødvendige maskineri og de nødvendige institusjoner bli opprettet

og utøve sine funksjoner på basis av Traktatens gjeldende bestemmelser. De beslutninger som blir tatt, må imidlertid tilpasses den utviklingsprosess som skal lede frem til den struktur som er forutsatt for slutten av etappeplanen.

Prosedyrene

Koordineringen av den økonomiske politikk bør basere seg på inngående **eksaminasjoner tre ganger om året** av den økonomiske situasjon i Fellesskapet. Disse eksaminasjoner vil gjøre det mulig i fellesskap å nå fram til retningslinjer for den økonomiske politikk.

Den timeplan som er antydnet i det etterfølgende er forholdsvis elastisk. Eksaminasjonene bør imidlertid finne sted til fastsatte datoer. Til å begynne med vil tidspunktet bli fastsatt med sikte på å oppnå den best mulige tilpasning til de aktuelle frister for utarbeidelse og vedtagelse av budsjettene i medlemsstatene. Etter hvert vil disse frister bli synkronisert for å gjøre koordineringen av politikken mer effektiv.

En første **eksaminasjon** om våren vil gjøre det mulig å få en oversikt over resultatene av den økonomiske politikk i det forløpne år og eventuelt tilpasse politikken for inneværende år til de krav den økonomiske utvikling stiller. Samtidig skal det finne sted en første meningsutveksling med sikte på å forberede det etterfølgende møte. Videre vil de kvantitative mål på mellomlang sikt bli ajourført i samsvar med den prosedyre som er fastlagt for utforming av program for den økonomiske politikk på mellomlang sikt.

For å nå fram til en utforming av de kvantitative retningslinjer for de viktigste deler av de offentlige budsjetter for det påfølgende år og for at regjeringene skal bli informert om reaksjonene i Fellesskapet før de definitivt fastlegger sine ordinære og ekstraordinære budsjett, skal en andre eksaminasjon finne sted like før halvårsskiftet, der man vil fastlegge de første retningslinjer for politikken i det påfølgende år og presisere den politikk som skal føres i det inneværende år. Denne analyse skal finne sted innenfor rammen av totaløkonomiske regnskaper og gjøre det mulig å stille opp foreløpige nasjonalbudsjett.

Endelig vil en **eksaminasjon om høsten** gjøre det mulig å fastlegge mer i detalj de retningslinjer som man er kommet fram til i løpet av sommeren. Det vil da bli stilt opp nasjonalbudsjett som er innbyrdes forenlige. For så vidt finanspolitikken angår, skal budsjettene omfatte de samme komponenter som ved den foregående eksaminasjon, komplettert med tilleggsoppgaver som ikke tidligere har vært tilgjengelige. Retningslinjene i budsjettene skal tjene som referanse for de myndigheter som er ansvarlige for fastleggelsen av penge- og kredittpolitikken. I forbindelse med

denne eksaminasjon skal Rådet, etter forslag fra Kommissjonen, legge frem en «**årsrapport om den økonomiske situasjon i Fellesskapet**», som først og fremst angir retningslinjene på kort sikt for den økonomiske politikk i det påfølgende år.

Disse regelmessige eksaminasjoner vil muliggjøre en fortløpende overvåking av situasjonen. Imidlertid vil ad hoc eksaminasjoner slik som forutsatt i Rådets vedtak av 17. juli 1969, kunne vise seg å være nødvendig for å framsette anbefalinger eller treffe beslutninger om særlige tiltak. De kan finne sted etter anmodning fra en medlemsstat eller fra Kommissjonen. For å gjøre det lettere å oppdage faresignaler skal det innføres et økonomisk varslingsystem i Fellesskapet.

Anbefalinger om retningslinjer for den økonomiske politikk skal rettes til hvert enkelt medlemsland i detaljert og spesifikk form. Man bør også kunne overveie en generell ordning som innebærer at i tilfelle hvor slike anbefalinger gjøres til gjenstand for avstemning, skal det berørte land avstå fra å stemme.

Konsultasjonsordningen skal styrkes ved at medlemslandene helt avstår fra å reservere seg overfor forutsetningen om at konsultasjonene skal være obligatoriske og finne sted før vedtakene blir truffet. Disse konsultasjoner skal omfatte den mellomlange økonomiske politikk, konjunkturpolitikken, finanspolitikken og pengepolitikken, de bør føre til utforming av nasjonale vedtak i samsvar med de synspunkter som er trukket opp i fellesskap.

For å sikre den effektivitet, hurtighet og diskresjon som er påkrevet, bør man overveie spesielle prosedyrer for forberedelse, gjennomføring og avslutning av arbeidet. De någjeldende prosedyrer tilfredsstiller ikke de nødvendige krav. Gruppen er fullt klar over den meget store belastning som den foreslåtte prosedyre fører med seg. Den vil kreve store anstrengelser fra deltakernes side og forutsetter at både medlemslandene og Fellesskapets institusjoner oppfyller de nødvendige krav til personell og organisasjon.

Institusjonene

Koordineringen av den økonomiske politikk i løpet av første etappe forutsetter økt innsats av fellesskaps-institusjonene, særlig Rådet og Kommissjonen og også av Komiteen av sentralbanksjefer.

I første etappe skal Rådet være det sentrale beslutningsorgan for den generelle økonomiske politikk. Det skal fastsette målsettingen på mellomlang sikt og innenfor denne rammen ta bestemmelser om de årlige handlingsprogram. Mer generelt vil Rådet gjennom hele året følge opp og tilpasse den økonomiske politikk. Rådet skal særlig ved fastleggelsen av retningslinjene for finanspolitikken, sette målsettingen for den generelle økonomiske politikk om i konkrete vedtak.

Rådet skal sammensettes av regjeringsmedlemmer som i de enkelte medlemsstater har ansvaret for økonomiske og finansielle spørsmål, med deltagelse av de kompetente medlemmer av Kommisjonen, sentralbanksjefene skal delta i møtene. Møtene skal ha begrenset deltagelse og finne sted på det tidspunkt som fastsettes for de regelmessige eksaminasjoner som er nevnt foran.

For at Rådet skal kunne arbeide effektivt på basis av så ajourførte opplysninger som mulig og for å oppnå en tilstrekkelig koordinering, må fremtredende representanter for regjeringene og sentralbankene kunne sammenkalles på kort varsel. Disse personer som således ikke opptre som uavhengige eksperter, forutsettes å ha tilstrekkelig ansvar til at beslutningsprosessen lettes. Videre vil de kunne ta del i de konsultasjoner som er blitt gjort obligatoriske ved Rådets vedtak av 17. juli 1969 og 16. februar 1970.

Kommisjonen vil måtte påta seg betydelig ansvar, innenfor rammen av dens kompetanse i henhold til Traktatene, tilkommer det den spesielt å legge fram for Rådet alle hensiktsmessige forslag slik at Rådet kan treffe vedtak i de spørsmål det dreier seg om. Kommisjonen skal ta de nødvendige kontakter med kompetente nasjonale myndigheter, enten direkte, gjennom komiteer eller ekspertgrupper.

De forskjellige komiteer med ansvar for økonomisk-politiske problemer vil også måtte aktiviseres.

Endelig skal komiteen av sentralbanksjefer spille en stadig mer betydningsfull rolle både når det gjelder pengepolitikk og valutapolitikk. Møtehyppigheten og Komiteens ansvarsområde skal tilpasses med sikte på å forberede de monetære spørsmål som drøftes på de foran nevnte rådsmøter, gjennomføre de løpende konsultasjoner og først og fremst gjøre det mulig å trekke opp de generelle retningslinjer for penge- og kredittpolitikken i Fellesskapet.

Komiteen av sentralbanksjefer skal kunne gi råd og anbefalinger til medlemslandene når den ønsker å fremsette bestemte retningslinjer som bør legges til grunn for medlemslandenes tiltak. Den skal kunne rette forslag til Rådet og Kommisjonen om felles-tiltak som den finner påkrevet.

De forslag som her er fremsatt skulle gjøre det mulig å sikre en bedre koordinering av den økonomiske politikk, men det er ønskelig at denne koordinering minst en gang om året gir seg et mer formelt uttrykk. Med dette for øyet skal «årsrapporten om den økonomiske situasjon i Fellesskapet» som utarbeides under høsteksaminasjonen, sendes Europa-parlamentet og Den økonomiske og sosiale komité, samtidig som regjeringene skal gjøre de nasjonale parlamenter kjent med den slik at de kan ta hensyn til den når de drøfter budsjettfor-slag. En tilsvarende prosedyre skal følges med hensyn til de kvantitative målsettinger på mel-

lomlang sikt som blir fastsatt på fellesskapsnivå.

Rådslagning med partene i arbeidslivet

For at den økonomiske og monetære union skal fungere tilfredsstillende, er det nødvendig å trekke partene i arbeidslivet inn i forberedelsen av Fellesskapets økonomiske politikk, det er derfor hensiktsmessig at de generelle retningslinjer for den økonomiske politikk ikke blir vedtatt for partene har vært konsultert. For dette formål er det nødvendig allerede i første etappe å innføre prosedyrer for regelmessige råd-slagninger på fellesskapsnivå mellom Kommisjonen og partene i arbeidslivet.

Den økonomiske politikk Finanspolitikken

Innenfor rammen av de prosedyrer som allerede er beskrevet bør det legges vekt på anstren-gelsene for å koordinere og harmonisere finanspolitikken.

Under hensyn til den økonomiske situasjon i hver enkelt land skal det antydes kvantitative retningslinjer for de viktigste deler av de offentlige budsjettene, særlig de samlede inntekter og utgifter, utgiftenes fordeling på investering og forbruk, saldienes retning og størrelse. Endelig skal formene for finansiering av underskudd eller anvendelse av overskudd ofres særskilt oppmerksomhet.

For å lette harmoniseringen av finanspolitikken skal det foretas inngående sammenlignende undersøkelser av medlemsstatenes budsjett, både fra et kvantitativt og kvalitativt synspunkt. For så vidt de kvantitative aspekter angår, skal sammenligningen omfatte samtlige offentlige budsjetter inklusive den lokale forvaltning og trykdeordningene. Det vil være viktig å vurdere det totale skattetrykket og de offentlige utgiftenes betydning i de forskjellige land i Fellesskapet, samt virkningene av de offentlige inntekter og utgifter for den samlede innenlandske etterspørsel og den monetære stabilitet. Det er likeledes ønskelig å utforme en beregningsmetode som gjør det mulig å anslå de offentlige budsjettenes virkninger på den samlede økonomi.

For praktiske formål er det nødvendig å komme fram til en harmonisering av tidsskjemaene for utarbeidelse og vedtagelse av budsjettforslag.

Endelig skal det allerede i første etappe treffes tiltak med sikte på å utarbeide og videreutvikle ensartede virkemidler i de enkelte land, på inntektsiden kan som eksempel nevnes «skatteregulatorer» og på utgiftsiden «konjunkturbudsjettene». Skatteregulatorene skal muliggjøre hurtigere endringer i skattesatsene inntil et visst beløp for en begrenset periode, konjunkturbudsjettene gir muligheter for å øke eller redusere omfanget av de fastsatte budsjetter med en viss prosentdel av utgiftene.

Skattepolitikken

For å oppnå en gradvis og fullstendig opphevelse av de fiskale grenser i Fellesskapet samtidig med opprettholdelse av den elastisitet som er nødvendig for at skattepolitikken skal kunne fylle sine oppgaver på de forskjellige plan, er det nødvendig å gjennomføre følgende skattemessige tiltak:

Når det gjelder de indirekte skatter, skal merverdiavgiften komme til generell anvendelse, og det skal vedtas et program for tilnærming av satsene. På samme måte skal det for slike særavgifter som har direkte virkning for den frie handel over grensene, utarbeides et program med sikte på å oppnå en tilstrekkelig utjevning i satsene.

Programmene for tilnærming av skattesatsene skal gjennomføres parallelt og så raskt at grensekontrollen for enkeltpersoner innenfor Fellesskapet kan avskaffes allerede ved slutten av første etappe.

Hva den direkte beskatning angår, vil det bli nødvendig å harmonisere visse skattetyper som kan tenkes å ha en direkte virkning for kapitalbevegelsene innenfor Fellesskapet. Det dreier seg i denne forbindelse om harmonisering av bestemmelsene om skatt på dividender og avkastning på verdipapirer med fast rente. På samme måte kan man ta fatt på og føre videre harmoniseringen av selskapsbeskatningens struktur.

Kapitalmarkedspolitikken

Liberaliseringen av kapitalbeve-gelser innenfor Fellesmarkedet har ikke nådd de mål som er oppstilt i Romatraktaten. I flere land er det fortsatt valutareguleringer for viktige transaksjoner, dessuten hindres de frie kapitalbevegelser innenfor Fellesskapet av intern lovgivning og regulering. De ulikheter med hensyn til omkostninger og kredittbetingelser som dette fører til, skaper konkurranseforvridninger og er uforenlig med innføringen av en økonomisk og monetær union.

For å bedre denne situasjon synes det nødvendig snarest å treffe tiltak på to områder: avskaffelse av hindringer for kapitalbevegelser og da særlig de gjenstående valutareguleringer, og en koordinering av landenes kapitalmarkedspolitik. Slike tiltak synes nødvendig dersom åpningen av nye markeder skal bli fullt ut effektiv og bidra til at Fellesmarkedet funksjonerer tilfredsstillende.

Når det gjelder avskaffelsen av hindringer vil det være nyttig som et første skritt å fastsette liberaliseringsrammer innenfor hvilke innvånere i andre medlemsland, uten diskriminering som følge av valutaregulering eller administrativ praksis, får adgang til å foreta emisjoner av obligasjoner. Liberaliseringsrammene skal utvides gradvis med sikte på å nå fram til en fullstendig åpning av markedene. Lignende tiltak skal treffes for finansiering av investeringer i form av mellomlange og langsiktige lån.

Enhver diskriminering i forbindelse med introduksjon på børsene av verdipapirer utstedt i andre medlemsland, skal opphøre. Dessuten vil det være hensiktsmessig å tilpasse reglene for institusjonelle investorer slik at de får adgang til å foreta plasseringer hvor som helst i Fellesskapet.

Med hensyn til koordineringen av kapitalmarkedspolitikken kan det være hensiktsmessig å skjelne mellom de løpende og de strukturelle aspekter. Når det gjelder de løpende aspekter, skal medlemslandene ha regelmessige konsultasjoner om den politikk som er nødvendig for å opprettholde balanse i markedene og om de problemer som kapitalbevegelse skaper både innenfor og utenfor Fellesskapet, samt ta de første skritt for å samordne den nasjonale politikk på disse områder. Hva de strukturelle aspekter angår, bør tiltakene med sikte på «teknisk» harmonisering på en rekke områder fullføres. Dette gjelder bl.a. reguleringene av kredittinstitusjonenes og de institusjonelle investorers virksomhet, informasjon og beskyttelse av innehavere av verdipapirer, de betingelser som børsene arbeider under, tiltak for å fremme sparing og visse former for plassering, samt de legale bestemmelser vedrørende finansielle transaksjoner.

Den interne penge- og kredittpolitikk

De generelle retningslinjer for penge- og kredittpolitikken skal fastlegges i fellesskap. I denne sammenheng er det viktig gradvis å bringe de virkemidler i penge- og kredittpolitikken som står til medlemslandenes disposisjon, i bedre overensstemmelse.

For å sikre koordineringen av penge- og kredittpolitikken skal det finne sted forutgående og obligatoriske konsultasjoner i Komiteen av sentralbanksjefer. Konsultasjonene skal følge disse retningslinjer:

Komiteen av sentralbanksjefer skal regelmessig, og minst to ganger årlig gjennomgå situasjonen på det monetære område i hvert enkelt medlemsland og den politikk som føres. Ved slutten av hver eksaminasjon skal det under hensyn til Rådets konklusjoner vedrørende den økonomiske politikk, stilles opp retningslinjer for penge- og kredittpolitikken. Disse skal hovedsaklig gjelde rentesatser, utviklingen av banklikviditet og kredittgivning til den offentlige og private sektor.

De tiltak som iverksettes bør være i samsvar med de retningslinjer som er trukket opp av Komiteen av sentralbanksjefer, og det skal gis gjensidige opplysninger om dem før de settes i verk. Hvis de ansvarlige myndigheter i en eller flere medlemsstater eller Kommisjonen, finner at de tiltak som skal settes i verk ikke er i samsvar med de vedtatte retningslinjer, skal de kunne be om konsultasjon. I tilfelle hvor en medlemsstat har overveiet planer som ikke er i overensstem-

melse med de opptrukne retningslinjer, kan vedkommende medlemsstat innlede forhåndskonsultasjoner.

Harmoniseringen av de pengepolitiske virkemidler er en av de nødvendige forutsetninger for å sikre gjensidig støtte og full effektivitet av koordineringen på det pengepolitiske område. Det bør derfor uten opphold utarbeides et handlingsprogram på dette område. Det er videre viktig å fortsette harmoniseringsarbeidet med sikte på å muliggjøre en bedre tilpasning av kredittinstitusjonenes struktur og de bestemmelser som gjelder for slike institusjoner, til de krav som et felles marked stiller.

Valutapolitikken

Arbeidet med å gjennomføre den økonomiske og monetære union krever allerede i første etappe en intensivering av det valutapolitiske samarbeid.

Det er ønskelig at medlemslandenes solidaritet ved fastsettelsen av valutakurser gir seg konkret uttrykk ved at konsultasjonsprosedyrene styrkes på dette område.

Tiltakene med sikte på økt harmonisering på det valutapolitiske område skal omfatte ytelse av og utnyttelse av lån og kreditter, som for eksempel trekk på Valutafondet og på swap-kreditter, skapning av ny likviditet ved økning av kvotene eller ved en videre utvikling av de spesielle trekkrettigheter. Harmoniseringen skal også omfatte bankenes valutastilling. Det blir nødvendig å ta et første skritt mot den gradvise innføring av enhetlig EEC-representasjon i IMF og andre internasjonale finansinstitusjoner.

I samsvar med Rådets vedtak av 8. og 9. juni 1970, bør Fellesskapet gradvis innta felles standpunkt i valutaforhold overfor tredje-land og i de internasjonale organisasjoner, spesielt bør Fellesskapet, i valutaforholdene mellom medlemslandene ikke gjøre bruk av eventuelle ordninger som tillater en oppmyking av det internasjonale valutasystem.

Når det gjelder de interne valutaforhold i Fellesskapet anbefaler Gruppen en rekke tiltak i første etappe. Gjennomføringen vil i hvert enkelt tilfelle være betinget av resultatet av tidligere tiltak med sikte på å muliggjøre en stadig tilpasning av prosessen til de rådende forhold.

Allerede fra begynnelsen av første etappe skal sentralbankene i samråd med hverandre forsøksvis holde kurssvingningene mellom sine valutaer innenfor snevrere marginer enn dem som ville følge av bruk av de marginer som gjelder overfor dollar på det tidspunkt systemet blir innført. Dette mål skal nås ved en samordnet aksjon overfor dollar.

Etter denne forsøksperiode vil reduksjonen av marginene kunne bli offisielt kunngjort.

Den samordnede aksjon overfor dollar vil kunne kompletteres ved intervensjoner i fellesskapsvalutaer, først ved marginens og

senere innenfor marginene. Disse intervensjoner bør imidlertid planlegges slik at de kredittmuligheter som de kan føre til, i løpet av første etappe ikke overstiger dem som er forutsatt i ordningen for kortsiktig valuta-støtte.

Det skal kunne treffes vedtak om ytterligere reduksjoner av svingningsmarginene for valutakursene innenfor Fellesskapet.

Det første av de ovennevnte tiltak bør settes i verk ved begynnelsen av første etappe når Rådet har vedtatt planene for gjennomføring av den økonomiske og monetære union. For de senere tiltak foretrekker Gruppen ikke å fastlegge en streng timeplan. Gruppen foreslår derfor at Komiteen av sentralbanksjefer to ganger om året avgir rapport til Rådet og til Kommisjonen om utviklingen av de igangsatte tiltak og om hensiktsmessigheten av å treffe beslutninger om nye tiltak. På denne basis og avhengig av de fremskritt som er gjort når det gjelder tilpasningen av den økonomiske politikk, skal Rådet — eller medlemsstatene på møte i Rådet — treffe de beslutninger som er hensiktsmessige. Denne prosedyre skal imidlertid ikke være nødvendig i forbindelse med faktiske reduksjoner av svingningsmarginene innenfor Fellesskapet som samordnede tiltak truffet av sentralbankene, måtte ha ført til.

For å lette gjennomføringen av de planlagte operasjoner vil det være hensiktsmessig å gi et særlig organ, en «agent» i oppdrag å registrere resultatene av operasjonene på valutamarkedene i land som er medlemmer av Fellesskapet, gi regelmessige informasjon til hver enkelt sentralbank og i påkommende tilfelle foreslå mulige overføringer eller kompensasjoner i medlemsvalutaer og i dollar.

Det er endelig viktig å foreta en inngående undersøkelse av betingelsene for å opprette «Det europeiske fond for valutasamarbeid» og for dets virksomhet og vedtekter. Fondet som det er gjort utkast til i kapittel VI nedenfor, tar sikte på å sikre den nødvendige overgang til det fellesskaps-system av sentralbanker som er forutsatt opprettet i siste etappe.

Andre områder

Det er påkrevet å føre videre tiltak som er tatt på forskjellige områder, de omfatter blant annet avviklingen av de gjenstående hindringer for handelen innenfor Fellesskapet, en liste over støtte-tiltak og subsidier som det er nødvendig å harmonisere — dels for å sikre at konkurransen får fritt spillerom, dels for å kunne utvikle en felles industripolitikk og regionalpolitikk — utforming av en transportpolitikk, gjennomføring av en felles handelspolitikk i samsvar med Traktaten, innføring av en felles politikk vedrørende forsikringer og eksportkreditter samt hjelp til utviklingsland, og utforming og vedtagelse av en europeisk selskapslovgivning.

Medlemsstatenes statistiske system er fremdeles langt fra tilfredsstillende og er ofte mangelfullt. For å lette koordineringen av den økonomiske politikk er det viktig at de tiltak som allerede er truffet på dette område blir styrket.

Institusjonelle spørsmål

I løpet av første etappe er det nødvendig å fullføre det forberedende arbeid med sikte på en tilpasning og komplettering av Traktaten slik at det blir mulig i god tid før avslutningen av første etappe og i samsvar med den framgangsmåte som er forutsatt i Romatraktatens artikkel 236, å sammenkalle en konferanse av regjeringene for behandling av de forslag som er blitt utarbeidet på dette område. Derved vil man ha satt i gang den prosedyre som vil gjøre det mulig å etablere det nødvendige juridiske grunnlag for overgangen til fullstendig gjennomføring av den økonomiske og monetære union og for iverksettelsen av institusjonelle reformer som etablering av unionen nødvendigvis.

Med utgangspunkt i en oversikt som gjør det mulig å vurdere de fremskritt som er gjort på de forskjellige områder, vil Rådet ha grunnlag for å utarbeide et nytt handlingsprogram som omfatter tiltak som kan treffes på basis av traktaten, og andre tiltak som må utstå til endringene i traktaten er gjennomført.

VI. OVERGANGSFASEN

I løpet av denne senere fase bør det treffes tiltak på en rekke områder. Disse vil i første rekke innebære en enda større grad av koordinering av medlemslandenes politikk, videre en harmonisering av politikken på basis av direktiver eller felles vedtak, og til slutt en overføring av ansvar fra de nasjonale myndigheter til Fellesskapet. Etter hvert som det gjøres fremskritt, vil det bli utformet virkemidler i Fellesskapet til å erstatte eller komplettere nasjonale virkemidler.

Koordineringen av den økonomiske og monetære politikk vil da være gjennomført i hovedtrekkene, senere må samordningen forsterkes ved at det i stadig større grad tas hensyn til de felles interesser.

Dette vil i første rekke gjelde konjunkturpolitikken. For dette formål må det foretas en analyse av motsetningene og de sammenfallende interesser i medlemslandenes politikk. Det vil deretter bli nødvendig å utforme planer med sikte på å gjennomføre den optimale målsetting for Fellesskapet som ikke nødvendigvis behøver å være en sammenstilling av de optimale mål for de enkelte land. Parallelt med dette må man gi retningslinjene for den økonomiske politikk en mer bindende karakter og sikre en tilstrekkelig vidtgående harmonisering av pengepolitikk og finanspolitikk.

Programmene for den mellomlange økonomiske politikk vil i stadig sterkere grad måtte sikte

mot felles målsettinger som vil bli gjennomført dels gjennom nasjonal politikk, dels gjennom politikken på fellesskapsnivå som gradvis vil få større tyngde.

I finanspolitikken vil de normer som fastsettes for endringer i de offentlige budsjettets volum og for saldiens størrelse og retning få en stadig mer bindende karakter. De ensartede finanspolitiske virkemidler som utvikles i første etappe, skal gradvis tas i bruk i fellesskap.

Avskaffelse av hindringene av forskjellig art og harmoniseringen av kapitalmarkedenes struktur skulle gjøre det mulig å nå fram til et virkelig felles kapitalmarked gjennom en stadig økende integrasjon av de nasjonale markeder.

Innenfor rammen av en økonomisk og monetær union er det ikke tilstrekkelig å ha oppmerksomheten henledet bare på politikken vedrørende de generelle økonomiske likevektsproblemer. Det blir nødvendig å overveie tiltak for å løse de strukturelle problemer som vil få en helt annen karakter som følge av gjennomføringen av unionen. I denne sammenheng må Fellesskapets tiltak for en vesentlig del dreie seg om regionalpolitikken og sysselsettingspolitikken. Gjennomføringen av tiltakene vil kunne lettes ved økt anvendelse av finansielle virkemidler på fellesskapsnivå. Det blir dessuten nødvendig gradvis å komme fram til felles retningslinjer for industripolitikk, transportpolitikk, boligpolitikk og en politikk for bosetting og grunnanvendelse.

Tiltakene for å styrke de bånd som knytter medlemslandene sammen på det monetære område må utformes slik at de letter overgangen til en økonomisk og monetær union der likevekten mellom medlemsstatenes økonomier sikres gjennom fri bevegelse av produksjonsfaktorer og gjennom finansielle overføringer i den offentlige og private sektor.

De fremskritt som gjøres med sikte på å oppnå bedre samstemthet i medlemslandenes økonomiske og monetære politikk må være så store i den andre etappen at medlemsstatene ikke lenger på egenhånd behøver å gripe til paritetsendringer. Under enhver omstendighet er det påkrevet med en ytterligere styrking av de konsultasjonsprosedyrer som er planlagt for første etappe. Det er bare i det øyeblikk man går over i siste fase at autonome paritetsendringer helt skal utelukkes.

For i god tid å forberede siste etappe er det nødvendig så snart som mulig å opprette et «Europeisk fond for valutasamarbeid» som skal være underlagt sentralbanksjefene. I den utstrækning metodene for intervensjon på valutamarkedene som er planlagt for første etappe og som er nærmere beskrevet på side 6, synes å ha virket normalt og uten forstyrrelser og forutsatt at det har funnet sted en tilstrekkelig koordinering av den økonomiske politikk, kan fondet eventuelt bli opprettet allerede i løpet

av første etappe. I alle fall må det etableres i løpet av annen etappe. Dette fondet skal overta ordningene for kortsiktig valutastøtte og mellomlang finansiell assistanse. Etterhvert som det gjøres fremskritt i retning av den økonomiske og monetære union, skal fondet gradvis bli et organ for forvaltning av fellesskapsreservene for i siste stadium å bli integrert i fellesskapssystemet av sentralbanker som da skal opprettes. Videre må harmoniseringen av virkemidlene i valutapolitikken fremskyndes med sikte på å gjøre det mulig å styrke fellespolitikken på dette område.

VII. KONKLUSJONER

Gruppen som minner om at Rådet allerede den 8. og 9. juni 1970 sluttet seg til konklusjonene i den foreløpige rapport, foreslår at Rådet gir sin tilslutning til innholdet i den foreliggende rapport og godkjenner følgende konklusjoner:

A. Den økonomiske og monetære union er en målsetting som kan realiseres i løpet av inneværende ti-år såfremt medlemslandene har den politiske vilje til å gjennomføre denne målsetting slik den kom høytidelig til uttrykk på Haag-konferansen. Denne union bør gjøre det mulig å sikre vekst og stabilitet innenfor Fellesskapet, å styrke Fellesskapets bidrag til den økonomiske og monetære likevekt i verden og å gjøre det til et stabiliserende element.

B. Den økonomiske og monetære union innebærer at de viktigste beslutninger om økonomisk politikk blir tatt på fellesskapsnivå og følgelig at den nødvendige myndighet overføres fra det nasjonale plan til fellesskapsplanet. Denne ansvarsoverføring og opprettelsen av tilsvarende fellesskapsinstitusjoner er en prosess av fundamental politisk betydning som medfører gradvis utvikling av det politiske samarbeide. Den økonomiske og monetære union fremstår således som en katalysator for utviklingen av den politiske union som den i lengden ikke kan være foruten.

C. En monetær union betyr at man innenfor området får en fullstendig og irreversibel valutakonvertibilitet, bortfall av marginene for valutakursvingninger, ugjenkallelig fastsettelse av paritetsforholdene og fullstendig liberalisering av kapitalbevegelser. Den kan gjennomføres med opprettholdelse av nasjonale valutaer, men psykologiske og politiske betraktninger taler for at man velger en enhetlig valuta som vil kunne stadfeste unionens irreversibile karakter.

D. På det institusjonelle plan vil to fellesskapsorganer være absolutt nødvendig på sluttstadiet: et beslutningssentrum for den økonomiske politikk og et fellesskapssystem av sentralbanker. Disse institusjoner vil, samtidig som deres særskilte ansvarsområde sikres, måtte ha effektiv beslutningsmyndighet og bidra til gjennomføringen av de samme mål. Senteret for økonomiske

beslutninger vil politisk være ansvarlig overfor et Europa-parlament.

E. Under hele prosessen, og etterhvert som det blir gjort nye fremskritt, vil det bli skapt virkemidler innenfor Fellesskapet som kan tre i stedet for eller komplementære nasjonale virkemidler. På alle områder vil de tiltak som iverksettes være innbyrdes avhengige og virke forsterkende på hverandre, særlig vil utviklingen av den monetære integrasjonsprosessen være basert på parallell framgang når det gjelder samordningen og senere samling av den økonomiske politikk.

F. På det nåværende stadium synes det ikke mulig å stille opp et presist og stramt tidsskjema for hele etappeplanen. Det er i virkeligheten nødvendig å bevare en viss smidighet for å muliggjøre de tilpasninger som erfaringene i løpet av den første etappe tilsier. Det bør derfor legges spesiell vekt på første etappe, og for denne er det foreslått en rekke konkrete tiltak. Beslutningene om detaljene i de senere etapper og den fremtidige timeplan vil måtte treffes ved slutten av den første etappe.

G. Den første etappe skal begynne 1. januar 1971 og ha en varighet på tre år. Utover de tiltak som Rådet godkjente i sitt vedtak den 8. og 9. juni 1970, skal den omfatte beslutninger om følgende tiltak:

1. De obligatoriske forhåndskonsultasjoner vil medføre økt aktivitet for fellesorganene, særlig for Rådet og for Kommisjonen og likeså for Komiteen av sentralbanksjefer. Disse konsultasjoner skal hovedsaklig dreie seg om den økonomiske politikk på mellomlang sikt, konjunkturpolitikken, finanspolitikken og pengepolitikken.

2. Rådet skal møte minst tre ganger årlig for, etter forslag fra Kommisjonen, å fastlegge hovedretningslinjene for den økonomiske politikk på fellesskapsnivået og de kvantitative retningslinjer for de viktigste deler av de offentlige budsjettene. En gang hvert år, om høsten, skal den økonomiske politikk i Fellesskapet være gjenstand for rekommendasjoner i en årlig rapport om Fellesskapets økonomiske situasjon. Rapporten skal sendes Europa-parlamentet og Den økonomiske og sosiale komite samtidig som regjeringene skal gjøre den kjent for de nasjonale parlamenter.

3. For å sikre effektiviteten av Rådets arbeide og for å gjennomføre en tilstrekkelig koordinering, er det nødvendig at Rådet er i stand til hurtig å innkalle fremstående representanter for regjeringene og sentralbankene. Disse skal forøvrig også kunne innlede forhåndskonsultasjoner.

4. Før det blir truffet vedtak om hovedretningslinjene for den økonomiske politikk på fellesskapsnivået, skal konsultasjoner finne sted mellom Kommisjonen og partene i arbeidslivet i samsvar med prosedyrer som må fastlegges.

5. Medlemslandene skal i sin finanspolitikk ta hensyn til Fellesskapets målsetting. For dette formål skal det, innenfor rammen av de rådsmøter som er nevnt i paragraf 2 ovenfor, finne sted eksaminasjon på fellesskapsnivå for regjeringene definitivt fastlegger sine budsjettforslag. De nasjonale budsjettprosedyrer skal synkroniseres. På det fiskale område skal den harmonisering som er forutsatt i nærværende rapport, gjennomføres, og integreringen av kapitalmarkedene skal intensiveres.

6. Komiteen av sentralbanksjefer kommer til å spille en stadig viktigere rolle for koordineringen av penge- og kredittpolitikken, særlig skal den fastlegge de generelle retningslinjer for Fellesskapet på dette område. Den skal kunne avgis uttalelser og rekommendasjoner til medlemsstatenes sentralbanker såvel som uttalelser til Rådet og til Kommisjonen.

7. For å styrke solidariteten innen Fellesskapet på valutaområdet anmodes sentralbankene om, allerede fra begynnelsen av første etappe, forsøksvis å holde kurssvingningene mellom Fellesskapsvalutaene innenfor snevrere marginer enn dem som ville følge av bruk av de marginer som gjelder overfor dollar. Avhengig av omstendighetene og de resultater som kan konstateres med hensyn til harmoniseringen av den økonomiske politikk, vil nye tiltak kunne bli satt i verk. De vil bestå i overgang fra en de facto ordning til en rettslig bindende ordning for intervensjoner i fellesskapsvalutaer og i en gradvis innsnevring av svingningsmarginene mellom fellesskapsvalutaene.

8. Tiltakene på valutaområdet skal lettes ved å gjøre bruk av et spesielt organ, en «agent», som skal ha til oppgave å forestå

statistisk registrering, informasjon og rådgivning.

9. En hurtig harmonisering av de valutapolitiske virkemidler er nødvendig. De forberedende arbeider på dette område må derfor innledes så snart som mulig.

10. De endringer som skal foretas i Romatraktaten for å muliggjøre den endelige gjennomføring av den økonomiske og monetære union, bør forberedes i god tid i løpet av den første etappe.

11. I henhold til Romatraktatens artikkel 236 vil en konferanse av regjeringene bli innkalt i god tid før avslutningen av første etappe med sikte på å vedta de endringer som er nødvendige for en fullstendig gjennomføring av den økonomiske og monetære union. Et spesielt rådsmøte skal ha som formål å vurdere de resultater som er oppnådd i løpet av første etappe og å fastsette et konkret handlingsprogram for de følgende år.

H. Den andre etappe karakteriseres av videreføring på en rekke områder og i stadig mer bindende former av de tiltak som er satt i verk i løpet av den første etappe: fastsettelsen av generelle økonomiske retningslinjer, koordinering av konjunkturpolitikken gjennom penge- og kredittpolitikken samt finans- og skattepolitikken, vedtagelse av en felles strukturpolitikk, integrering av kapitalmarkedene og gradvis eliminering av kurssvingninger mellom fellesskapsvalutaene.

Styrkingen av fellesskapsbåndene på valutaområdet bør så snart som mulig føre til opprettelse av et Europeisk fond for valutasamarbeid, som en forløper for fellesskapsystemet av sentralbanker i slutfasen. Avhengig av den erfaring som blir vunnet når det gjelder å redusere svingningsmarginene og å oppnå økt samstemmighet i medlemslandenes økonomiske politikk vil Fondet eventuelt kunne opprettes i løpet av første etappe og i alle fall i løpet av annen. De forberedende arbeider med denne sak bør igangsettes hurtigst mulig.

Gruppen uttrykker ønske om at Rådet godkjenner forslagene i den foreliggende rapport og at det, etter forslag fra Kommisjonen, treffer alle de disposisjoner som er nødvendige for å gjennomføre etappeplanen, og særlig at det før årets utgang treffer de vedtak som er nødvendige for igangsettingen av første etappe 1. januar 1971.